

Paweł Kuschczyński

Umiłował naturę

Laudacja z okazji uhonorowania Profesora Józefa Banaszaka tytułem Lidera Pracy Organicznej i statuetką Hipolita Cegielskiego

Profesor Józef Banaszak urodził się 19 marca 1947 roku w Lednogórze, a więc w maticzniku Krainy Polan, która zapoczątkowała państwo polskie.

Nie bez przyczyny na początku przytaczam tytuł profesora zwyczajnego, ponieważ Józef Banaszak jest najprawdziwszym Uczonym. Stąd nazywanie Go naukowcem, nie znajduje żadnego uzasadnienia. Uczony bowiem, to człowiek oddany nauce, który tworzy ze swoimi uczniami „szkołę”, jego osiągnięcia mają poziom jeżeli nie światowy, to na pewno europejski, posiada manieri autentycznego humanisty, słucha poważnej muzyki, czyta poezję, a nawet ją tworzy (autor „Zachwycenia czasem” – wydanego w 2004 r.), oddaje się lekturze książek biograficznych, ba, sam pisze dzienniki („Wybrałem Bydgoszcz. Dzienniki 1989-2009”, „Pochwała codzienności. Dzienniki 2009-2013”). A więc Profesor Józef Banaszak posiada tę samowiedzę: najpełniejszą syntezę osiągnięć możemy w sztuce. W tym pięknym pragnieniu podobny jest do prof. Tadeusza Kotarbińskiego (autora dwóch tomików poetyckich, m.in. noszącego tytuł „Wiązanki”) oraz do prof. Wandy Kocięckiej (autorki trzech książek prozatorskich, m.in. „Oddajcie mi Świętego Mikołaja!”).

Józef Banaszak znacząco zaznaczył swoją obecność w Poznaniu (a także w innych miejscowościach Wielkopolski), Bydgoszczy, Gdańsku oraz w Dziekanowie Leśnym k. Warszawy.

W stolicy Wielkopolski zdał maturę w 1965 roku w VI Liceum Ogólnokształcącym im. Ignacego Jana Paderewskiego. Na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Adama Mickiewicza uzyskał tytuł magistra biologii w zakresie zoologii w 1970 roku, następnie w 1975 roku został doktorem nauk przyrodniczych w zakresie zoologii. Habilitował się w Instytucie Ekologii PAN (Dziekanów Leśny k. Warszawy) w zakresie ekologii w 1985 roku, gdzie był docentem w latach 1985-1990. Profesorem nadzwyczajnym został w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Bydgoszczy w 1990 roku. Tytuł profesora zwyczajnego uzyskał 1 września 1993 roku. W 1993 roku był wykładowcą (Visiting professor) na Uniwersytecie w Mons (Belgia). Był również profesorem nadzwyczajnym Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy w latach 1997-2002. Staże odbywał w DAAD (Niemcy – Oldenburg) w 1987 roku oraz na

Uniwiersité dr. Mons-Hainaut.. W latach 1996-1999 pełnił funkcję rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy.

Na Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku w latach 2004-2007 pracował w charakterze prof. nadzwyczajnego na II etacie. W Zakładzie Biologii Rolnej i Leśnej PAN w Poznaniu był początkowo adiunktem a następnie docentem w latach 1976-1989. Na wymienionych uczelniach pracował na stanowiskach kierowniczych (kierownik pracowni, zakładu, dyrektor instytutu, rektor).

Aktualnie kieruje Katedrą Ekologii w Instytucie Biologii Środowiska Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy oraz przewodniczy Radzie Naukowej tegoż Instytutu.

W wyniku przeprowadzonych badań Profesor Banaszak wniósł twórczy wkład w poznanie fauny krajowej i europejskiej owadów zapyłających. Przeprowadził pierwsze w Polsce na dużą skalę badania nad zasobami naturalnymi (zróżnicowanie gatunkowe i zagęszczenie pszczoł *Apiformes*, dotyczące różnych regionów Polski m.in. Wielkopolski – Wielkopolski Park Narodowy, Agroekologiczny Park Krajobrazowy im. Generała Dezyderego Chłapowskiego, Lednicki Park Krajobrazowy).

Opracował metody oceny zagęszczenia fauny pszczoł w różnych typach zespołów roślinnych. Wytypował i opracował gatunki *Aculeata* (*Apiformes* i *Scalia*, *Parnopes*) do Czerwonej Księgi Zwierząt Polski (2004). Jest współautorem katalogu pszczoł Europy Zachodniej (1995). Opracował strategię ochrony owadów zapyłających. Współautorem serii „Klucze do oznaczania owadów Polski”. Prowadził badania nad znaczeniem biocenotycznym wysp leśnych oraz drobnych wód w krajobrazie rolniczym. Dokonał, jako zoolog – entomolog, oceny zmian pszczoł na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej w ostatnim stuleciu. Zgromadził zbiór polskich i europejskich *Apiformes* liczący 40 tys. Egzemplarzy.

Uczestniczył w licznych podróżach zagranicznych, prowadząc badania w Rumunii, Bułgarii, Niemczech (Dolna Saksonia i Wyspy Fryzjijskie), Belgii, południowej Francji (Prowansja, Korsyka, Pireneje), we Włoszech (Sardynia).

Kierował międzynarodowym projektem badawczym „Pszczoły z rodziny *Halictidae* Polski (*Hymenoptera*, *Apiformes*) oraz zespołem opracowującym program komputerowy z

zakresu edukacji ekologicznej – (grant Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, 2006-2008).

Profesor Józef Banaszak jest autorem blisko 400 publikacji, w tym oryginalnych prac źródłowych i artykułów naukowych, głównie z zakresu entomologii i ekologii w czasopiśmie krajowych i zagranicznych w tym „Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce”.

To także autor, współautor lub redaktor 50 książek, z których należy wymienić: „Pszczoły i zapylenie roślin”, „Ekologia pszczoł”, „Trzmiele Polski”, „Ekologia wysp leśnych”, „Podstawy ekologii”.

Współpracował i nadal współpracuje z poważnymi ośrodkami naukowymi, m.in. z Instytutem Zoologii Akademii Nauk w Sanki Petersburgu oraz Kijowie, Uniwersytetami Mons-Hainant w Belgii, w Pizie, Instytutem Paszoznawstwa w Pleven (Bułgaria).

Jest konsultantem programów badawczych i działaczem organizacji międzynarodowych (Bolonia, Pisa, Sardynia oraz Brazylia – Ignusu i Rzym).

Profesor Józef Banaszak jest twórcą biologii bydgoskiej na poziomie uniwersyteckim, przyczynił się do powstania nowego Wydziału Nauk Przyrodniczych na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Jako rektor WSP doprowadził do przekształcenia tej uczelni w Akademię Bydgoską im. Kazimierza Wielkiego, która w 2005 roku uzyskała status uniwersytetu.

Prowadzi szeroką i wyspecjalizowaną działalność dydaktyczną (wykłady z ekologii ogólnej, ochrony środowiska oraz ochrony przyrody, entomologii ogólnej oraz stosowanej, biologii wybranych grup organizmów oraz seminaria licencjackie i magisterskie).

Uczestniczył w przewodach doktorskich: jako promotor (2 prace doktorskie), jako recenzent (6 prac doktorskich). Recenzował 8 prac habilitacyjnych przedłożył dwie opinie w przewodzie profesorskim.

Był promotorem: 115 prac dyplomowych (licencjackich lub magisterskich) na kierunku biologia, 87 prac magisterskich z ochrony środowiska na kierunku wychowanie techniczne, 15 prac dyplomowych (licencjackich) na wychowaniu technicznym.

Wygłosił referaty na 12 zagranicznych konferencjach naukowych (m.in. w Wersalu, Londynie, Florencji, Rzymie, Berlinie), oraz na 16 konferencjach krajowych (m.in. w Pozna-